

ALOENING SHIFOBAXSH XUSUSIYATLARI VA ALOE VERA ELIKSIRINI XALQ TABOBATIDA QO'LLASH

Fayzullayev Jahongir Shavkat o'g'li¹
Zuxridin Urmonovich Mamatqulov²

¹Toshkent farmatsevtika instituti Sanoat farmatsiyasi fakulteti
Sanoat farmatsiyasi yo'nalishi 3-kurs talabasi

²Toshkent farmatsevtika instituti Sanoat farmatsiyasi fakulteti
dekani, dotsent, farmatsevtika fanlari bo'yicha
falsafa doktori Ilmiy rahbar

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6513273>

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 20-aprel 2022

Ma'qullandi: 25-aprel 2022

Chop etildi: 30-aprel 2022

KALIT SO'ZLAR

eliksir, aloe vera, diareya, toksin, leykemiya, stomatit

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada aloe o'simligiva undan olinadigan eliksirning inson organizmiga foydasi va qaysi kasalliklarga ijobiy ta'siri, shuningdek aloe ustida o'tkazilgan tadqiqotlar haqida ma'lumotlar berilgan.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, aloe vera og'zini yuvish vositasi leykemiya va limfoma kasallariga kemoterapiya ta'sirida stomatitni kamaytirishda va bosh va bo'yin saraton kasalligida nurlanish ta'siridagi mukozitga foyda keltirishi mumkin. Shu bilan birga, kimyoviy terapiya yoki radiatsiya terapiyasidan o'tgan saraton kasallari tomonidan aloe vera sharbatini og'iz orqali qabul qilishning foydasini ko'rsatadigan ilmiy dalillar juda kam. 2009 yildagi tadqiqot shuni ko'rsatadiki, og'iz aloyining o'sma hajmini kamaytirish, kasallikni nazorat qilish va 3 yillik hayotni yaxshilashda potentsial foydalari. Shu bilan birga, saraton kasalliklarida ushbu afzalliklarni tasdiqlash uchun (ular kimyoterapiya / radiatsiya terapiyasidan o'tganligidan qat'i nazar), shuningdek Aloe vera sharbatini og'iz orqali iste'mol qilishning toksikligi, xavfsizligi va yon ta'sirini baholash uchun undan foydalanishni tavsiya etishdan oldin katta tadqiqotlar o'tkazish zarur.

Aloe Vera sharbatini ichishning foydalari. Aloe vera sharbatini kimyoviy davolash yoki radiatsiya terapiyasi kabi davolanadigan va davolanmagan saraton kasallari tomonidan ichishning potentsial foydalari noma'lum. Ammo, uning sog'liq uchun mumkin bo'lgan boshqa foydali jihatlari (umumiy) quyidagicha.

- Aloe Vera sharbatidan og'izni yuvish vositasi sifatida foydalanish blyashka hosil bo'lishini kamaytiradi va tish go'shti yallig'lanishini kamaytiradi;
- Terini namlaydi, terining sog'lig'ini yaxshilaydi, husnbuzarlarni kamaytiradi va terini tozalaydi;
- Qonda shakar miqdorini nazorat qilishda yordam beradi;
- Tananing tabiiy zararsizlanishiga yordam beradi;
- Oshqozon yonishi / kislota oqishini bartaraf etishga yordam beradi ;

Tashqi va ichki foydalanish uchun aloe bilan preparatlar . Aloe shifobaxsh xususiyatlari nafaqat xalq tabobatida mashhur. Rasmiy tibbiyot turli kasalliklarni

davolash uchun bu o'simlik shifobaxsh dori vositalaridan foydalanadi. Farmatsevtikada ishlab chiqariladi *aloe ekstrakti* — aloe(quritilgan sharbat). Preparatni og'iz orqali qabul qilish ham, teri ostiga ukol shaklida yo'llash ham mumkin.

Aloe Vera-ni saraton kasalligida qo'llash bilan bog'liq tadqiqotlar.

Aloe vera sharbatini saraton kasalligi bilan ichishning foydasi haqida hech qanday dalil yo'q. Shu bilan birga, saraton kasalligiga chalingan aloe vera og'zini yuvish va mahalliy dasturlarning ba'zi bir afzalliklari quyida keltirilgan. Aloe Vera og'iz yuvish vositasining limfoma va leykemiya bilan kasallangan bemorlarda kimyoviy terapiya bilan bog'liq stomatitga ta'siri kattadir. Leykemiya va limfoma uchun birinchi navbatda terapiya ximioterapiya hisoblanadi. Kimyoterapiyaning eng keng tarqalgan nojo'ya ta'sirlaridan biri bu stomatitdir. Stomatit, shuningdek, og'iz mukoziti deb ham ataladi, bu og'izda paydo bo'ladigan og'riqli yallig'lanish yoki oshqozon yarasi. Stomatit yoki og'iz mukoziti ko'pincha infeksiya va mukozal qon ketish kabi muammolarga olib keladi, natijada oziq-ovqat iste'mol qilish, ovqatlanish buzilishi va bezovtalikni keltirib chiqaradi.

Eroning Sheroz tibbiyot fanlari universiteti tadqiqotchilari tomonidan 2016 yilda o'tkazilgan klinik sinovda ular Aloe vera eritmasining stomatit va shu bilan bog'liq og'riq intensivligiga O'tkir Miyeloid Leykemiya (AML) va O'tkir Lymphocytic Leykemiya (ALL) bilan og'rigan 64 bemorda ta'sirini baholashdi. Kimyoviy terapiyadan o'tkazishdi. Ushbu bemorlarning kichik guruhidan kuniga ikki marta Aloe vera og'zini yuvish vositasini 2 hafta davomida ishlatish so'ralgan, qolgan bemorlar esa saraton markazlari

tomonidan tavsiya etilgan oddiy og'iz yuvish vositalaridan foydalanishgan. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, Aloe Vera og'zini yuvish eritmasidan foydalangan bemorlarda oddiy og'iz yuvish vositalariga nisbatan stomatit va shu bilan bog'liq og'riq intensivligi sezilarli darajada kamaygan. Tadqiqotchilar Aloe vera bilan yuvish vositalarining kimyoviy davolashni olib boruvchi leykemiya va limfoma kasalligida stomatit yoki og'iz mukozitini va shu bilan bog'liq og'riq intensivligini kamaytirishda foydali bo'lishi va bemorlarning ovqatlanish holatini yaxshilashi mumkin degan xulosaga kelishdi.

Aloe vera og'zini yuvish vositasining bosh va bo'yin saratoni bilan kasallangan bemorlarda nurlanish ta'siridagi mukozitga ta'siri

Mukozit oshqozon-ichak trakti bo'ylab og'iz orqali cheklanmagan joyda og'riqli yallig'lanishni yoki shilliq qavatning yarasini anglatadi. Tehron Tibbiyot fanlari universiteti (TUMS) tadqiqotchilari tomonidan 2015 yilda Eron tomonidan o'tkazilgan va nashr etilgan klinik sinovda ular qabul qilish rejalashtirilgan 26 bosh va bo'yin saratoni bemorlarida radiatsiya ta'sirida mukozitni kamaytirishda Aloe vera og'iz yuvish samaradorligini baholashdi. Tadqiqotchilar Aloe Vera og'zini yuvish vositasi benzitaminli og'iz yuvish vositasi kabi radiatsiyadan kelib chiqadigan mukozitni kechiktirishda samarali bo'lishi mumkin, degan xulosaga kelishdi.

Aloening metastatik saraton kasalligiga ta'siri

Aloe arborescens - bu Aloe Vera tomonidan birgalikda ishlatiladigan Aloe turiga mansub yana bir suvli o'simlik.

Italiyadagi Sankt-Gerardo kasalxonasi tadqiqotchilari tomonidan chop etilgan klinik tadqiqotda, tadqiqotchilar Aloe bilan yoki bo'lmagan holda kimyoviy terapiya olgan metastatik qattiq shishli 240 bemorni baholashdi. Tadqiqotga kiritilgan bemorlar orasida o'pka saratoniga sisplatin va etoposid yoki vinorelbin, kolorektal saraton kasallariga 5-FU bilan birga oksaliplatin, oshqozon saratoniga 5-FU va oshqozon osti bezi saratoni bilan kasallanganlarga Gemtsitabin berilgan. Ushbu bemorlarning kichik guruhi Aloeni og'iz orqali qabul qilishdi. Ushbu tadqiqot shuni ko'rsatdiki, ikkala kimyoviy terapiyani va Aloeni olgan bemorlarda o'sma hajmini kamaytirish, kasalliklarga qarshi kurash va kamida 3 yil davomida omon qolgan bemorlarning yuqori foizlari bor.

Aloe veraning foydalari. Aloe vera o'simlik o'zining chinakam shifobaxsh xususiyatlarini o'zining biokimyoviy tarkibi tufayli namoyon qiladi, bu juda ko'p sonli komponentlarni o'z ichiga oladi, ular bunday kombinatsiya bilan inson tanasiga juda ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ular orasida minerallar, turli xil vitaminlar, mikroelementlar, fermentlar, aminokislotalarning deyarli barcha assortimenti, shu jumladan muhim bo'lganlar, biologik faol moddalar, mono va polisaxaridlar, anestetik ta'sirga ega moddalar, efir moylari va boshqalar. Ushbu o'simlikning tarkibidagi yana bir komponent aniqlandi - tananing himoya funktsiyalarini rag'batlantiradigan, saraton hujayralarini yo'q qiladigan va OITS virusi tarqalishiga qarshi kurashadigan asemannan. Aloe vera organizmdagi, ayniqsa ichaklarda metabolik jarayonlarning ishlashini qo'llab-quvvatlaydi. O'simlik oshqozon yarasi

kasalligining rivojlanishiga to'sqinlik qiladigan ülsin deb ataladigan noyob elementni o'z ichiga oladi. Aloe vera teri hujayralari va to'qimalariga chuqur kirib, toksinlar va chiqindilarni olib tashlashi va limfa tozalash jarayonlarini rag'batlantirishi mumkin. Aloe veraning tozalash xususiyatlari bakteritsid, antifungal, antiviral xususiyatlarga bog'liq, shuning uchun u samarali va eng muhimi, tabiiy antibiotik hisoblanadi. Aloe tabiiy antiallergik va stressga qarshi o'simlikdir, chunki u tananing adaptogen funktsiyasini kuchaytirish qobiliyatiga ega. O'simlik shuningdek, qon aylanishini rag'batlantiradi, tananing umumiy ohangini sezilarli darajada oshiradi, bu yurak-qon tomir kasalliklari bilan og'rikan keksa bemorlar uchun muhimdir. Foydali va shifobaxsh xususiyatlarga ega bo'lgan bu noyob o'simlik hujayralarni qayta tiklash jarayonlarini tezlashtiradi, bu esa uni kuyishlar, yaralar, kesishlar va terining boshqa shikastlanishlarini davolashda qo'llash imkonini beradi. Aloe biriktiruvchi to'qimalarning oqsil bazasi bo'lgan kollagen ishlab chiqarishni samarali rag'batlantiradi, shuning uchun ko'pincha miyokard infarkti uchun tavsiya etiladi. Uning tarkibidagi ba'zi fermentlar o'lik teri hujayralari bilan ajoyib ish qiladi, yangilanishni kuchaytiradi, yuqori oziqlantiruvchi ta'sirga ega va kollagen bilan birgalikda yoshartiruvchi ta'sirga ega, erta qarish va ajinlar paydo bo'lishining oldini oladi. Aloe ham analjezik ta'sirga ega va tabiiy va samarali immunomodulyator hisoblanadi. Ushbu fonda aloeni tanamiz uchun mo''jizaviy eliksir deb atash mumkin, u tiklaydi, uning hayotiy faoliyatini va to'g'ri ishlashini saqlab qolishga yordam beradi. Uning shifobaxsh ta'siri ko'plab kasalliklar va kasalliklar

uchun qo'llaniladi. O'simlik ovqat hazm qilish tizimining turli kasalliklari, gastrit, artrit, oshqozon yarasi, tomoq va o'pka kasalliklariga qarshi samarali. Ushbu ajoyib o'simlikning sharbati vitaminlar va mikroelementlarga, tola va fermentlarga boy, u ichak mikroflorasini tiklaydi, yallig'lanishga qarshi, antiseptik va og'riq qoldiruvchi ta'sirga ega. Aloe veradan foydalanish. Aloe barglari Aloe-M1 kabi komponentga boy, u yuqori regenerativ xususiyatlarga ega va saraton hujayralarining faol o'sishini inhibe qiladi. Bu o'simlik stomatologiya sohasida faol qo'llaniladi. Bu o'simlikning sharbati, agar siz u bilan og'zingizni yuvsangiz, stomatitni davolashga yordam beradi, suv bilan suyultirilganda, tish go'shtining yallig'lanishini engillashtiradi, barglar tish og'rig'iga qarshi kurashadi. Bundan tashqari, aloe sharbati diabetes mellitus bilan og'riq va har xil turdagi allergiya bilan og'riq bemorlar uchun ajoyib yordamchi bo'lib, bu kasalliklardagi sharoitlarni mukammal darajada engillashtiradi. Aloe buzilgan metabolik jarayonlar, ovqat hazm qilish tizimidagi nosozliklar, buyrak kasalliklari uchun, safro sekretsiasini va ichak motorikasini

kuchaytirish uchun ishlatiladi. Ushbu o'simlikning barglari tarkibidagi sabur moddasi tufayli aloe samarali laksatif xususiyatlarni namoyish etadi. O'simlik sharbati uyqu buzilishi uchun foydalidir, astmani kompleks davolash vositalaridan biri bo'lib, u immunitetni mustahkamlash va tananing umumiy tonishini oshirish, sil va teri kasalliklarini, kolit, surunkali gastritni davolashda ishlatiladi. , pankreatit, kon'yunktivit, katarakt, glaukoma, miyopi, progressiv kurs , shishasimon tananing xiralashishi va boshqa ko'z kasalliklari, shu jumladan yallig'lanish. O'simlik kallikning ba'zi shakllarida ham samarali; soch o'sishini faollashtirish uchun o'simlik sharbatini bosh terisiga surtish kifoya. Aloe vera shuningdek, streptokokklar, stafilokokklar, tif, difteriya va dizenteriya tayoqchalariga qarshi bakteritsid ta'siri bilan mashhur. Surunkali va atonik ich qotishi bilan yaxshi kurashadi. U bilan yallig'lanish kasalliklari, yaralar, yoriqlar, kuyishlar va boshqa teri lezyonlarini davolash mumkin. Bu atonik va surunkali ich qotishi bilan yaxshi yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gofman P., Kadashnikov. Biologiya bilan umumiy genetika. Toshkent, 1970 y.
2. Yoziyev L. H. Botanika. Qarshi, 2003 y.
3. Maqsudov Z. Yu. Umumiy genetika. Toshkent, 1976 y.
4. Prator O'. Botanika. 5, 6 sinflar uchun darslik. Toshkent, 2003 y.
5. To'raqulov Yo. H. va boshqalar. Umumiy biologiya. Toshkent, 1996 y.
6. Hamdamov I. H. va boshqalar. Tabiiy fanlar zamonaviy konsepsiyasi. Toshkent, 2007 y.
7. Akbarov, N. (2021). Miraculous Biology. *International Journal of Academic Health and Medical Research*, 5(2), 96-97.
8. Sharofovna, K. I., & Ugli, A. N. A. (2021). Homocysteine: Effect on biochemical processes in the human body. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(4), 607-612.

9. Axtamjon o'g'li, A. N., & Kamolovna, M. M. (2021). CALENDULA AND ITS HEALING PROPERTIES. *Eurasian Journal of Academic Research*, 1(2), 1048-1050.
10. Sharofovna, K. I. Akbarov Nurislom Akhtamjon ugli.(2021). HOMOCYSTEINE: EFFECT ON BIOCHEMICAL PROCESSES IN THE HUMAN BODY. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH (ISSN 2181-2020), 1 (1), 992-996.
11. Ilhomovna, P. M. Akbarov Nurislom Akhtamjon ugli.(2021). ROSEHIP AND ITS HEALING PROPERTIES. *JournalNX-A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, 7 (04), 65-67.
12. Urmonovich, M. Z. (2021). CAPPARIS SPINOSA AND ITS HEALING PROPERTIES. *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions*, 2(06), 240-242.
13. Akbarov, N. A. O. (2021). RED GINSENG AND ITS PHARMACOLOGICAL PROPERTIES. *Academic research in educational sciences*, 2(6), 776-781.
14. Ilhomovna, P. M. ROSEHIP AND ITS HEALING PROPERTIES.